Ч. 107 Второк 16 (28) мая 1895. Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Справи парляментарні.

Коли-б повірити головному орґанови сполученої німецкої лївиці, N. fr. Press-і, то можна би припускати, що коли вже не вині, то певно завтра або позавтру настане якась криза парляментарна. Але що німецку лївицю і єї орґан збили до послїдка з толку послїдні побіди антисемітів, і они тепер видять все в як найчорнїйших красках, то можна сподївати ся, що не все так страшно, як написано в N. fr. Press-ї. Згадана ґазета каже:

„У всіх партиях парляментарних дивлять ся дуже серіозно на розвій справ в найблизших днях. Настрій серед лївицї есть понурий (то правда. *Ред.*), бо кожде голосованє при нарадах над реформою податковою есть доказом, що клюб Гогенварта не журить ся коаліцією (то питанє— *Ред.*), ґр. Гогенварт видить ся в своїм клюбі опущеним Словенцями і клерикалами, котрі майже правильно против него голосують. Посли Морсей, Ебенгох і Діпавлї суть диріґентами тої фракциї, котра отверто іде з опозицією рука в руку. Найблизші дни пояснять ситуацию. В понедїлок вечером розпочинає ся нарада постійної комісиї податкової над внесенєм Діпавлього о цензусї виборчім. Здає ся що вся опозиция постановила при сїй нагоді разом з властивими проводирями клюбу Гогенварта виставити силу сего клюбу на пробу. N. fr. Presse покликуєсь при тім на чеські ґазети, котрі доносять, що пос. Діпавлї приїхав до Відня і тут мав нараду з кождим членом клюбу Гогенварта окрему, котрий підписав єго внесенє. Від судьби внесеня Діпавлього буде також зависїти, яке становище займуть в клюбі Гогенварта німецкі консерватисти і Словенцї. Чеські ґазети доносять, що наколи-б внесенє Діпавлього в комісиї податковій перепало, то наслїдок того був би такий, що коаліция би розбила ся.

Сю обаву орґану нїмецких лїбералів пояснить бодай в части слїдуюча кореспонденция черновецкої „Буковини“ з Відня.

„З дневників нїмецких — каже ся в дописи — малисьте нагоду довідати ся про бурливу сцену, яку викликала опозиция на засїданю палати посольскої 21 мая при дебатї над реформою податковою, а іменно при питаню, чи фасиї платячих податок доходовий мають бути держані в тайнї, чи мають бути приступні для загалу задля перегляду їх і контролї? Бурю ту устроїла опозиция під проводом Штайнвендера (націонала нїмецкого) і Пернерсторфера а піддержали єї охотно Молодочехи та антисеміти, розуміє ся без Люеґера, котрий, ставши заступником посадника міста Відня, не брав вже участи в тих дїйстно хлопячих демонстрациях, недостойних парляменту. Такі бурливі сцени будуть імовірно тепер частїйше повтарятись. Опозиция бажає за всяку цїну спинити позитивну роботу коаліцийних сторонництв посредством численних внесень наглячих і ставлянєм множества пустих поправок до предметів, які находять ся під обрадою Палати. Опозиция хоче дати доказ, що анї правительство анї сторонництва коаліцийні не суть спосібні до позитивної роботи. Їй не подобаєсь, що закон реформи податкової майже на покінченю та що правительство буде могло повеличатись частинним довершенєм заложеної проґрами, т. є. справедливійшим розложенєм податку і облегченєм біднїйших верств від тягарів державних. Сею бо реформою чисто економічною підриває правительство ґрунт демократам социяльним, котрі доси уважали себе виключними защитниками біднїйших верств суспільности.

Рух виборчий.

Про рух виборчий межи галицкими Русинами доносять до „Буковини“ зі Львова:

„Головний комітет виборчий“ руский у Львові на засїданю 17 мая с. р. приняв до відомости наспівші з декотрих повітів вісти про орґанізацию повітову, обговорював дальше справу акциї виборчої і рішив подати інформациї в тій справі мужам довіря, котрі відносили ся з питанями до комітету.

Вісти „Буковини“ що-до злуки комітету независимого з комітетом „вповнї независимим“ оправдують ся. Чи та злука доконана вже формально, чи єї можна назвати лиш порозумінєм, на одно вийде. Що в однім і в другім з тих комітетів настало порозуминє, можна висновувати з акциї в Калушчинї, Стрийщинї, і Станиславівщинї.

В Калушчинї відбули ся збори мужів довіря „независимих“ і „вповнї независимих“ і значною білшостию заявили ся за кандидатурою „твердого“ нотаря Бачиньского. Романчук не мав уже ласки у сих мужів довіря; казали, що єму не можна вірити задля єго непостійности. Коли-б однак в Калушчинї мав ставати кандидат головного комітету, то всї (независимі і вповнї независимі) получать ся против нього. Прихильники посла Романчука вислали до нього візванє, щоби кандидував. На се мав він, як кажуть, заявити їм, що лише тодї буде

3

Землетрясенє і єго причини.

(Дальше.)

Про землетрясенє в Константинополи з дня 10 липня минувшого року так оповідає один очевидець: „Нещастє, якого зазнало місто, не дасть ся виповісти словами. Подумайте собі мілїон людий, що в найстрашнійшій розпуцї вибігають як шалені з домів на улицї та інстинктовно шукають ратунку від наглої катастрофи, не знаючи, де і як можуть єго знайти. Все трясе ся і хитаєсь, земля підоймає ся филями, як море, доми хилять ся як троща від вітру, мошеї нагло розпадають ся, а все, що було збудоване як би на вічні часи, дрожить як та лодка серед розбурханого моря. Половина міста стала румовищем, під котрим стогнуть сотки людий. З базару, найславнійшого на весь сьвіт, де були нагромаджені мілїони дорогоцінностий, зробила ся лиш величезна купа каміня, під котрою лежать скарби золота, дорогих каменів і материй. А то все стало ся до візим секунд! Ніяка війна, ніякий огонь, ніяка пошесть не в силї наробити в так короткім часї так величезного нещастя!... Дня 10 липня о 12 год. 20 мін. в полуднє було перше землетрясенє, підчас котрого перший удар тревав 8 секунд, другий 3, а третий лиш пів секунди. О 4 год. 16 мінут повторило ся землетрясенє, але тревало всего лиш дві секунди і наробило мало шкоди. В ночи о 12 год. 27 мін. наступило трете, сильне землетрясенє. Ледви що настав був перший удар, як вже всї кинулись втїкати; всїх опанував такий страх, що навіть недужі, котрі ще могли, вискакували з постелї і бігли на улицю. Судиї не кінчили вже розправ, а лишали спорячі сторони і втїкали; з урядів почтових і других канцелярий повтїкали всї урядники а на містї мінялыники лишили свої скринї та столи з купами гроший— не було обави, щоби їх хто украв; страх, який опанував всїх, забезпечував їх лїпше, як би не знати які замки“. Підчас сего землетрясеня згинуло на самім базари 80 людий, а в ріжних сторонах міста 130.

Директор звіздарнї в Атинах, Еґінітіс, що їздив тогди слїдити за ходом землетрясеня, подає такі результати своїх розслідів: Осередок землетрясеня був там, де завалили ся навіть найсильнїйше збудовані будинки. Се місце було 175 кільометрів довге і тягнуло ся вздовж заливу Нікомедийского (части моря Мармара, коло міста Ісмід або Нікомедия) а 39 кільометрів широке межи селами Катірлї і Мальтепе при вході до того заливу. Чим дальше від того осередка, тим слабше було вже землетрясенє. Константинополь лежав вже поза осередком, а мимо того все ще землетрясенє наробило там досить великої шкоди. В Азиї сягнуло се землетрясенє аж по міста Кара-Гісар, Анґору, Іконію і Смірну а в Европі поза Букарешт, через Болгарию до міста Янїни а звідси через Грецию аж до острова Крети. Найсильнїйше було оно на островах Галькі, Антіґонї і Оксія, що належать до громади т. з. Княжих островів. Остров Оксію майже зовсім перевернуло і змінило. На острові Галькі зробила ся в земли розколина на 200 метрів довга. Коло села Амбарлї зробила ся друга розколина, значно більша, бо на 3 кільометри довга, а місцями на кільканайцять метрів широка. Замітне й то, що там де села або міста стояли на твердшім ґрунтї, потерпіли від землетрясеня менше, як на мякшім ґрунтї. Так завалила ся та половина села Катарлї, що стояла на мякшім ґрунтї. Будинки з дерева устояли скорше, як будинки з цегли а ті знов скорше як будинки з тесового каміня. Підводний телеґраф (кабель) межи містом Карталем а Дарданелями розірвало так, як коли-б хто перерізав єго ножем. В осередку землетрясеня було море вздовж побережа дуже розбурхане а місцями відступило від берегів на 200 метрів далеко. В многих сторонах на побережу спостережено, що море кипіло. В Ґалатї (в Константинополи) спостережено, що земля була значно теплїйша. З тих і подібних спостережень виходить, що підчас константинопольского землетрясеня добували ся зпід землї ґази і пара.

Із сих трох примірів виймім поки що лиш ту їм спільну характеристику, що они відбували ся в сторонах, де нема огнистих гір (вульканів), що осередок землетрясеня був близько

кандидувати, коли всі одноголосно згодять ся на нього, на що не заносить ся.

В Стрийщині і Жидачівщині независимий і вповні независимий комітети ставлять кандидатуру дра Олесницкого. Крім того думають ставити его кандидатуру в Теребовельщині і Товмаччині. Коли-б дра Олесницкого вибрали в обох згаданих округах виборчих, то він має зі Стрийщини зрезиґнувати на річ о. Давидяка.

Дня 19 с. м. — як доносить „Діло" — вібули ся в Жидачеві передвиборчі зборі. Проводив їм о. Яков Сінгалевич з Руди, а нотар п. Савчиньский мав реферат про ситуацию в жидачівскім повіті. Яко кандидат на посла виступив адвокат і презес „Підгірскої Ради" др. Евген Олесницкий.

В Станіславівщині „вполні независимий" комітет висуває кандидатури дра Антоневича, дра Кулачковского, дра Добряньского і віцедекана о. Каратницкого з Загвіздя — проти п. Гурика; а „независимі" в Станіславівщині так ідуть на руку москвофілам, що не тілько заснували з ними „Русскій клюб" против народовскої „Бесіди", але й помагають воскрешати філію „общества ім. Качковского", розвязану р. 1882 в часі процесу Ольги Грабар.

В Долинщині збори мужів довіря заявили ся за кандидатурою о. Небиловця з Перегіньска.

В Коломийщині др. Т. Окуневский зробив компроміс між радикалами, независимими і вповні независимими для своєї кандидатури. — В Снятинщині ставить свою кандидатуру др. К. Трильовский (тепер лежить хорий на запалене легких).

Допись.

З Королівки пов. борщівского.

(*Непорадна година з нашими людьми*).

Читаючи у вашій часописи — в котрій, мимоходом сказавши, подаєте так красні повісти, як торічна „Матій Сандорф" а сегорічна „Розбишаки на ріці Місісіпі" — всілякі дописи, зібрала й мене охота, донести вам дещо з нашого місточка Королївки. Начальника маємо справді розумного, господарного і тверезого, коли ж бо з нашими людьми трудно що почати, а також і з нашими жидами, котрих в нашім місточку досить, трудно довести до якогось порядку. Була у нас колись „Читальня" заснована ще в 1883 р., а чиж гадаєте, що є щось з того? Де-ж там; розвіяла ся геть! Ті що зразу вписали ся були до „Читальні", ходили може так з рік до неї, а потім кождий махнув рукою та вже й не заглядає до неї. Скоро неділя або сьвято, кождий іде до міста і там торгує ся з Лейбою або Іцком о якусь фірманку і так більша часть людий зневажає день сьвятий а лише мала часть іде до церкви на вечірню.

Перед кількома роками завязала ся була у нас охотнича сторожа пожарна. Як важна, як потрібна така сторожа — се чей кождий зрозуміє, коли зважить, кілько то вже більших і менших пожарів було в нашім краю хоч би лиш в двох послідних місяцях. Але що-ж? Підпори не маємо ні звідки, бо наші люди замість підпирати сторожу огневу, ще єї висьміхають. Нехай лиш який пожарник покаже ся в уніформі на улици, то зараз беруть его на сьміх. Видїл повітовий прислав був 100 зр. але гадаєте, що з тих гроший єсть який хосен? Де-ж там; дістали ся в руки, з котрих трудно їх видобути. Здаєсь не буде иншого виходу, лиш товариство охотничої сторожи пожарної буде мусїло розвязати ся.

Перед кількома роками завязав ся був у нас також хор співаків, але здає ся, що й той упаде, бо члени хору не радо сходять ся. От бачите, яка то непорадна година з нашими людьми. Роби, що хоч, коли наші люди самі не хотять собі помагати, самі не хотять працювати анї для власного добра анї для власної приємности. Навіть вже не знати, яких би способів придумувати, щоби заохотити наших людий до спільних трудів для свого власного духового і материяльного добра. — *М. Т.*

Перегляд політичний.

З Відня доносять, що міністер справ заграничних ґр. Голуховский не розішле звичайного при обнятю урядованя окружника до правительств заграничних, позаяк настала лиш зміна особи а не системи, а відтак і длятого, що незадовго буде мати нагоду в спільних Делеґациях зазначити своє становище.

Вчера відбували ся в цілій Італії вибори до парляменту, і, о скілько доси звістно, випали в користь правительства. Комісиї виборчі були майже всюди зложені з прихильників правительства. В Римі вибрано Кріспіого, двох прихильників правительства і одного опозицийніста. На 86 звістних доси виборів вибрано 61 прихильників правительства, 14 з умірної опозициї, 6 радикалів, а 5 социялістів. Кріспіого вибрано в чотирох округах.

З далекого Всходу надходять якісь дивні вісти, а коли-б були правдиві, то виходило би з них, що аж тепер зачинає ся там запутанина на добре. Так доносять з Шанґаю, що за згодою Хіни вступило войско российске до Манджуриї, а з Льондона, Парижа і Копенгаґи наспіла вість, що Формоза оголосила ся независимою републикою, а дотеперішного єї ґубернатора Танґ-Чінґ-Сунґа вибрано єї президентом.

Новинки.

Львів дня 27 мая 1895.

— Вісти о гостині Є. В. Цїсаревої Єлисавети в Криници, які подали деякі часописи, покищо передчасні. То лиш певне, що Цїсарева приїде в липни с. р. до Бардієва в Угорщині на купелї зелїзисті та на лїчене гідропатичне і в тім часї відвідає Єї там Є. В. Цїсар. Для Них приготовляє ся вже тепер в готели Деака мешкане з 21 покоїв.

— Ц. к. краєва Рада шкільна оповіщує, що накладом ц. к. видавництва книжок шкільних вийшла вже з друку книжка п. з. „Методична граматика рускої мови для IV-ої кляси шкіл 5 і 6-клясових. Уложили В. Коцовский і І. Огоновский. Цїна оправленого в полотно примірника 30 кр. або 60 гелерів. Ся книжка входить в ужите з початком шкільного року 1895/6 в IV-ій клясї народних шкіл з пляном 5 і 6-клясових шкіл.

— Доповняючий вибір одного члена Ради повітової в Стрию з міста Стрия розписаний на день 17 червня с. р.

— П. Михайло Пачовский, учитель гімназиї в Коломиї зложив сими днями — як нам пишуть з Коломиї — в університеті черновецкім докто-

---

моря, або хоч і дальше від него, то все-таки оно засягнуло аж до моря і наконець, що землетрясене не тревало лиш хвильку, але повтаряло ся часто, численні удари підземні слїдували по собі в більших або менших перервах. Возьмім же ще два приміри землетрясень з новійших часів.

Землетрясене в Загребі з 1880 р. звістне досить загально. Оно наробило було подібного нещастя і шкоди, як теперішне в Люблянї і безперечно стоїть з сим в звязи. Не будемо тут его описувати, а згадаємо лиш коротко, що землетрясене се настало було дня 9 падолиста о 7 год. 33 мін. рано. Перший сильний удар наступив відразу без попередного якогось шуму і гуркоту, а многі доми зараз завалили ся таки зовсім, або дуже значно попукали. Від того часу аж до 21 січня 1882 р. начислено там 200 сильнїйших землетрясень, поминувши вже помениші і ледви що слїдні.

Дуже цікаве і поучаюче було землетрясене в 1870 р. в Дельфі, в грецкій провінциї Фокіс, котре описав Юл. Шмідт. В сій провінциї піднимає ся стрімко від Коринтийского заливу гора Парнас, а на невеличкій єї вижині стоять руїни стародавного міста Дельфі, де була сьвятиня вішого Апольона, в котрій его сьвященослужителї і сьвящено-служительки предсказували людем будучність, котрі за то складали божкови всілякі дорогоцінні дари. Тут були нагромаджені великі скарби. Отже стародавні Греки оповідали собі, що коли до Греції впали були Ґалійцї і від сторони моря добирали ся до Дельфі, щоби зрабувати нагромаджені скарби, виступив против них сам божок Аполльо і серед гуку громів став на них кидати цїлими скалами. Перепуджені Ґалійцї стали тогди втікати і тим способом сьвятиня божка і его скарби були уратовані. Стародавні Греки любили всякі з'явища в природі убирати в релїґійну байку; можна отже було припускати, що й ся байка має за підставу якесь з'явище природне. Але байка позістала байкою аж до 1870 р.; тепер аж показало ся, що Ґалійцї в своїм поході на Дельфі мали то нещастє, що їх захопило там землетрясене, а Греки не знаючи також, від чого гора трясе ся і відривають ся від неї скали, приписали ту силу свому божкови — з природного з'явища зробили чудо. Юл. Шмідт, описуючи землетрясене в Дельфі, каже так:

В днях 29 і 30 липня 1870 р. було землетрясене на острові Лиса (в мори Адрийскім) а рівночасно почала трясти ся земля і в Греції, зразу лиш слабо, невиразно, але землетрясене займало чим раз більші простори. Вечером дня 31 липня настало сильнїйше землетрясене на острові Евбеа, в Атиці і на Пельопонезі, а в провінциї Фокіс було вже таки досить сильне і довге та зробило на людех немале враженє. Але нїхто на него не зважав, бо землетрясеня бувають тут дуже часті а нещастя з 1817 і 1861 р. давно забули ся. Позаяк пора була дуже горяча, то в ночи з дня 31 липня на 1 серпня богато людий спало на дворі і то лиш було причиною, що не погибло так богато людий, як би то було стало ся зимовою порою. Досьвіта дня 1 серпня около три чверти на трету настав перший страшенний удар, котрий понїс ся зпід землї простесенько в гору, а в слїд за ним почала земля підоймати ся і трясти ся так, що рух єї ішов колесом. То все тревало яких 15 до 20 мінут і перед тим не було чути нїякого підземного грому, на котрий пізнїйше, хоч він був дуже сильний, нїхто вже не зважав. До кількох секунд розпали ся місцевости як Ітеа, Ксіропіґаді, Хрісо, Дельфі а відтак ще по части й Арахова та Амфіса і ще другі села. В 19 мінут опісля задрожала земля знову дуже сильно, а о пів до другої по полудни розбив страшенний удар до послїдка ще ті розвалини, які були остали ся а з вершків гори стали відривати ся величезні скали і котили ся в долину. Безконечне трясене землї, підземний гук і шум не втихали день і ніч і тревали без перерви через цїлий серпень, вересень і жовтень. Многі із сильних ударів дали ся почути в цїлій Греції і значній части Туреччини. Дня 25 жовтня, коли люди повиходили були на двір дивити ся на червону північну зорю, котрої були налякали ся, роздав ся знову так страшенний удар, що місто Амфіса, котре від 1 серпня ще досить добре держало ся, майже цїле завалило ся. В Ітеї, Дельфі і других місцевостях порозпадали ся поставлені на борзї буди з дошок, мусїли люди днювати і ночувати під голим небом. Все, що в послїдних 10 до 11 недїлях побудовано, завалило ся знову. Прийшла зима, а Фокійцї мусїли серед всякої невигоди мешкати в деревляних будах або в ще не зовсім завалених домах, у вічній обаві не знаючи, коли тому землетрясеню настане конець....

„Від 1 серпня 1870 до 1 серпня 1873 начислено лиш 35 дуже сильних ударів а бодай про тілько писали тогди ґазети і дано менї письменно о тім звістку. Але я переконаний — каже Шмідт — що тим способом стала звістна ледви лиш десята часть ударів і на сьміло можна сказати, що через ті три роки було 300 до 320 великих землетрясень. Що-до того, як часто повтаряли ся удари, не було в другім році в порівнаню з першим великої ріжниці, удари були лиш взагалї слабші, але підземний гуркіт і обриване скал не зменшило ся. В 1871 не важив ся ще нїхто ставити мурованих домів а в місцевости Монтлія спостережено, що

ратский іспит у професорів Стоцкого, Калужняцкого, Вробля і Гільберґа з руского, славяньского і класичної фільольоґії.

— **Проф. др. Ізидор Шараневич** виїхав до села Чех, в повіті брідскім, щоби на місци розслїдити найдені там при копаню рова на старім цвинтари два кістяки з мосяжними обручками на шиї і на рамени.

— **Нові уряди почтові** після оповіщеня ц. к. Дирекциї почт і телеґрафів будуть отворені з днем 1-го червня сего року: 1) В Увини повіта брідского. В округ дорученя уряду почтового в Увини входять: громада і обшар двірский Увин, також обшари двірскі Барилів і Вигода; 2) В Ігровици повіта тернопільского: В округ дорученя уряду почтового в Ігровици входять громада і обшар двірский Ігровиця, громади: Дубівцї, Івачів долїшний і горішний, Янківцї і Малашівцї, вкінци обшар двірский Обарінцї.

— **Жертви на ювілей унії берестейскої** позволило ц. к. Намістництво збирати в цїлій Галичинї в 2 роках 1895 і 1896-ім. Жертви ті, як відомо, мають бути ужиті: 1) на так званий „дар любови", котрий депутация ювілейного комітету має в осени сего року вручити Папі Льву XIII; 2) на основанє інститута імени сьв. Йосафата для молодежи і 3) на покритє розходів ювілейного торжества у Львові. Сими днями Ординарият видав окружник до духовеньства з візванем, щоби збиранем добровільних жертв з найбільшою ревностию заняла ся і щоби від тепер збиранє всяких других жертв розпоряджених Ординарятом перервали.

— **Крадіж в церкви.** З Рокитни доносять, що передвчера в ночи дістали ся злодії до церкви і украли срібну пушку, визолочувану в серединї, призначену для переховуваня Пресьв. Дарів. Крім того розбили скарбону і забрали з неї поміщену там готівку.

— **До ради надзираючої рускої каси задаткової в Бродах** вибрані: головою декан о. Туркевич з Поникви, заступником голови парох брідский о. Долиньский, секретарем о. Давидович, а до виділу: проф. ґімназиї о. Ярема, пп. Шуст і Садовий. До дирекциї увійшли: о. Дудик, проф. ґімн. Санат і адв. др. Должицкий. Синдиком товариства єсть нотар Громницкий.

— **Сьмішна пригода з сумним кінцем** лучила ся сими днями двом Нїмцям в Ремшайд. Тамошний крамар визичив собі рушницю, щоби нею полошити воробцїв. Один з его сусїдів, оглянувши рушницю, сказав, що она нїчого не варта, а на доказ того обовязав ся сам служити за мету при стріляню, хоч той крамар — при нагоді подібної суперечки — всадив був ему при такій самій пробі перед кількома днями кільканайцять шротів в литку. Однако — як видко — ся научка не помогла сусїдови і в назначений час приступили оба Нїмцї до проби. Сусїд виставив зза дверий ногу, а Крамар став собі о кілька кроків за дверми з боку, набив рушницю шротами і взяв на ціль деревляний черевик на виставленій нозї сусїда. Коли минуло кілька хвиль, а крамар не стріляв, зацїкавив ся сусїд і виставив зза дверий голову. В тій хвили роздав ся вистріл і шроти вибили цїкавому сусїдови одно око. Тепер жарт скінчив ся; сусїд запізвав нещасливого стрільця перед суд, а сей засудив крамаря на місяць вязниці, але в вироцї зазначив судия, що спільним виновником нещастя треба вважати і сусїда, котрий був на стілько легкодушний, щоби підставляти себе за мету при вистрілї.

— **Чому сїно запалює ся?** Давнїйше не вірили в те, що сїно само від себе може запалити ся; аж тепер помалу пересьвідчують ся люди, що се таки правда. Не лише сїно, але й бавовна, камінний вуголь і т. ин. можуть самі від себе запалити ся. Професор унїверситету в Ґрайсвальдї др. Модем робив проби з сїном і дійшов до того: У вогкім сїнї суть бактериї, котрі можуть дати причину до огню, коли воздух має приступ до них. Цїлком сухе сїно нїколи не запалить ся само; колиж годї его добре висушити, то найлїпше посипати солию: тодї бактериї згинуть. Коли копиця сїна горить сама від себе, то того зверха не можна пізнати по нїчім, хиба по димі та й по тім, що копиця западає ся. Звичайно спершу йде милий запах від сїна, так як би від сьвіжого хлїба або печених сливок, аж пізнїйше являє ся гризучий дим. По инших краях пхають дручок з тепломіром в сїно. Коли в нїм вже є 50 степенів тепла, то ще час его розкинути, а як більше і як вже починає показувати ся дим, то нема иншої ради, тілько треба гасити водою. Небезпечно в такім випадку розкидати копицю, бо бухне огонь, особливо на вітрі.

— **Головна трафіка при ул. Галицкій** у Львові буде в днем 1-ого червня с. р. скасована, а дрібні трафіканти, котрі дотепер побирали товар в сій трафіцї, будуть побирати его в головнім маґазинї при площи Цловій. Головна трафіка в ринку, з огляду на бездоганну 40-лїтну працю еї властителя, полишить ся на дальше.

— **Погибли від грому** Михайло Гордійчук і его 15-лїтний син в Михальчи та Олена Гафійчук в Горечи на Буковинї.

— **Плян париської вистави в р. 1900** вже готовий і має бути з початком липня предложений палатї депутованих. Кошти будови і урядженя обчислені на 60 міліонів франків.

— **Сильні бурі** навістили цїлу північну Угорщину. В днях 20 і 21 мая упав в цїлих Карпатах великий сніг, а 21 с. м. навістив деякі околицї хмаролом і град. Найсильнїйші хмароломи були в долинї ріки Нїтри і в охрестности Копиць. Води наробили дуже богато шкоди, позривали мости, млини, поушкоджували дороги і зелїзницї та позамулювали поля. Гради лютили ся в полуднево-всхідних Карпатах, особливо коло міста Шепші-Сент-Дердь. Буря була така сильна, що на пр. в містї Комольо умер один чоловік зі страху.

— **Огонь на виставі.** Як звістно, отворено сими днями в Празї з великим торжеством т. зв. ческо-славяньску етноґрафічну вгставу, до котрої Чехи приготовляли ся вже від двох лїт. Однако вже в перших днях по отвореню постигло виставу нещастє: згоріла галя машин, звідки осьвітлювала ся електрикою цїла площа вистави, і огонь наробив шкоди на 50.000 зр. Виновником сего нещастя був виставовий робітник Кароль Петшілька. Він, відходячи до дому вечером, зайшов непостережено до згаданої галї і хотїв там украсти трохи нафти, а що в галї було темно, то Петшілька засьвітив сїрник. В тій хвили нафта експльодувала і полумінь обгорнула в мить ока цїлу галю. Роз'ярена публика трохи не убила на місци виновника і лише з трудом удало ся полїциї видерти его з рук товпи та завести до арешту.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Люблана 27 мая. Комісия оцїнила шкоду яку наробило землетрясенє в будинках в самім містї на 3,138.700 зр., а на провінциї на зр. 4,264.000. Земля все ще злегка трясе ся.

Прага 27 мая. В ческім вічу міст взяло участь 136 репрезентантів 80 міст і ухвалили одноголосно петицию до Палати послів, в котрій домагають ся зміни реформи виборчої в тім дусї, щоби фінансова користь припала громадам, щоби податок консумцийний був в цїлости або по части звернений громадам і щоби зменшенє податку промислового не мало впливу на право виборче податників. Пос. Герольд заявив, що ческі посли будуть старати ся всякими силами повалити реформу виборчу або бодай перепертн жаданя містячі ся в петициї.

Надіслане.

Товариство посагове для дївчат імени „Архікнягинї Ґізелї".

На відбутих дня 28 цьвітня с. р. звичайних загальних зборах предложив виділ своїм членам білянс за рік 1894, котрий члени за дуже користний одноголосно приняли.

Стан обезпечених підніс ся в роцї 1894 з 41.477 поліс на 51.547 з капіталом обезпеченим 33,350.252 зр. — З чистого зиску в квотї 102.155 зр. 28 кр. визначено 10% яко дивіденду членам за рік 1894, квоту 20.400 зр. на фонд для убогих дївчат, 10.200 зр. на фонд пенсийний для урядників товариства. В минувшім роцї роздало товариство 4.065 зр. між бідні дївчата, котрі виходили замуж, титулом запомог посагових.

Товариство набуло на власність за цїну 420.000 зр. дім у Відни при улици Франц-Йосифа. (Franz. Josef Quai Nr. 1).

яйце, положене на металеву плиту дрожало через три місяцї безустанно. В перших трох днях трясла ся земля що найменше що три секунди, так що на один день можна числити яких 29.000 трясень.

„Вже 1 серпня взяло ся правительство радити, яким би способом нести поміч нещасливим; 3 серпня постановлено вислати до Фокіс комісию, котра попри инше мала робити також розсліди наукові. Я виїхав з Атин ще того самого дня з професором Хрістоманосом; дня 4 серпня прибули ми о 4 год. вечером до місцевости Ітеа на Фокійскім побережу. Позаяк цїла ся місцевість була завалена, а наметів ще не привезено, то я вибрав собі зі взгляду на то, що вода в мори може підняти ся в гору, невеличкий, може на 3 або 4 метри високий горбик, за яких 200 кроків на всходї від Ітеї. Коли ми були ще далеко від Ітеї, то землетрясеня не було чути; але коли ми вже допливали до Ітеї, то хоч пароход і який робив шум, ми чули виразно перший підземний гук, а коли ми наконець станули на земли, то чули вже під собою множество трясень, але слабих. Я вибрав собі місце до своїх спостережень під фиґовим корчем, а хоч від шелесту листя і шуму вітру трудно було добре почути всїлякі підземні голоси і слабі трясеня, то все таки начислив я до 35 мінут 8 землетрясень. В ночи, коли зробило ся тіхійше, начислив я до 10 мін. 16 підземних гуків, а около півночи за годину 71 гуків, з котрих 16 були сполучені з досить сильним трясенем.

„По 1 годинї задумав я трохи спочити, а відтак числити дальше; але ледви що я положив ся, як о 1 год. 27 мінут і 36 секунд роздалось страшенне землетрясенє. На дворі було зовсім тихо, коли може менше як на половину секунди перед дуже сильним ударом поніс ся десь глубоко в земли глухий гуркіт, подібний до того, як коли-б хтось стрілив з корабельної пушки у віддаленю на півтора години дороги. Земля стала підносити ся, як підносить ся н. пр. дерга, котру вітер здуває; она не підносила ся так, як коли-б мала розскочити ся, але нїби якось лаґідно, не підкидала, хоч з страшенною силою перла в гору. Я чув, що мене підняло в гору, але того, що спадаю в долину, не міг зміркувати, позаяк скорість того руху була мала і то тревало може 2 або три секунди. По тім ударі поніс ся знову підземний гук, а земля дрожала може ще яких 8 до 10 секунд. Я схопив ся тепер і глянув в ту сторону, як море, та аж тепер побачив, що землетрясенє наробило. В хвили, коли роздав ся гук і по нїм настав удар, поніс ся із заходу лоскіт і гуркіт валячих ся в Ітеї домів, а рівночасно і страшенний крик людий над берегом моря, гавканє псів і сильний шум моря коло недалекого побережа. На кілька секунд зробило ся опісля тихо, а відтак із всходу почув ся страшенний гуркіт від спадаючих з вершка Кірфіс скал, що котили ся по стрімкій горі в яри і дебри або аж у море. В міру того, як той гуркіт кінчив ся, чути було инший, дальший гуркіт тих скал, що спадали з Парнасу, а на півнїчнім заходї уривали ся так само скали з тих вершків, що доокола Амфіси та з шумом і гуком котили ся в долину. Серед сего заворушеня шуміло коло мене листє, спадала на землю саранча із сухих ростин, та кричали і писчали звірята, що перепуджені втїкали із своїх кривок.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.